

LÄÄKEBAROMETRI 2019

TAUSTATIEDOT

Mikä on sukupuolesi?

- 1 Nainen
- 2 Mies

Syntymävuotesi: _____

Mikä on siviilisäätyysi?

- 1 Naimisissa / rekisteröidyssä parisuhteessa / avoliitossa
- 2 Naimaton
- 3 Asumuserossa tai eronnut
- 4 Leski

Kuinka monta henkilöä kuuluu kotitalouteesi tällä hetkellä itsesi mukaan lukien?

_____ aikuista
_____ 13–17-vuotiasta
_____ 7–12-vuotiasta
_____ alle 7-vuotiasta

Mitä teet päätoimisesti?

- 1 Olen työssä kokopäiväisesti
- 2 Olen työssä osapäiväisesti
- 3 Olen osin työssä, osin eläkkeellä
- 4 Olen työtön tai lomautettu
- 5 Olen eläkkeellä
- 6 Olen äitiys- tai isyysvapaalla, vanhempainvapaalla tai hoitovapaalla
- 7 Opiskelen
- 8 Jotakin muuta

Mikä on korkein koulutuksesi?

- 1 Peruskoulu tai kansakoulu
- 2 Lukio
- 3 Ammatillinen koulutus
- 4 Ammattikorkeakoulu
- 5 Yliopisto tai korkeakoulu
- 6 Muu

Onko sinulla jokin terveydenhuoltoalan koulutus?

- 1 Ei
- 2 Kyllä

Mikä on nykyinen asuinalueesi?

- 1 Pääkaupunkiseutu
- 2 Muu kaupunki
- 3 Kaupungin läheinen taajama-alue

4 Haja-asutusalue / maaseutu

Missä maakunnassa asut?

- 1 Uusimaa
- 2 Varsinais-Suomi
- 3 Satakunta
- 4 Kanta-Häme
- 5 Pirkanmaa
- 6 Päijät-Häme
- 7 Kymenlaakso
- 8 Etelä-Karjala
- 9 Etelä-Savo
- 10 Pohjois-Savo
- 11 Pohjois-Karjala
- 12 Keski-Suomi
- 13 Etelä-Pohjanmaa
- 14 Pohjanmaa
- 15 Keski-Pohjanmaa
- 16 Pohjois-Pohjanmaa
- 17 Kainuu
- 18 Lappi
- 19 Ahvenanmaa

Mitkä ovat kotitaloutesi jäsenten yhteenlasketut käytettävissä olevat kuukausitulot (tulot verojen jälkeen)?

- 1 Enintään 1000 €
- 2 1001–2000 €
- 3 2001–3000 €
- 4 3001–4000 €
- 5 4001–5000 €
- 6 5001–8000 €
- 7 Yli 8000 €

TERVEYS JA LÄÄKKEET

Millainen on terveydentilasi nykyisin?

- 1 Hyvä
- 2 Melko hyvä
- 3 Kohtalainen
- 4 Melko huono
- 5 Huono

Onko sinulla sairaus tai vamma, joka haittaa toiminta- ja työkykyä?

- 1 Ei
- 2 Kyllä

Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään seuraavista lääkäriin määräämistä lääkkeitä? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- 0 En ole käyttänyt lääkärin määräämiä lääkkeitä
- 1 Allergialääkkeitä
- 2 Astmalääkkeitä
- 3 Antibiootteja
- 4 Insuliinia
- 5 Muita diabeteslääkkeitä
- 6 Verenpainelääkkeitä
- 7 Verenohennuslääkkeitä
- 8 Kolesterolilääkkeitä
- 9 Sydänlääkkeitä
- 10 Reumalääkkeitä
- 11 Särkylääkkeitä
- 12 Syöpälääkkeitä
- 13 Masennuslääkkeitä
- 14 Rauhoittavia lääkkeitä
- 15 Unilääkkeitä
- 16 Närästyslääkkeitä
- 17 Ehkäisyvalmisteita
- 18 Estrogeenikorvaushoitoja
- 19 Eturauhaslääkkeitä
- 20 Kilpirauhaslääkkeitä
- 21 Silmäsairauksien lääkkeitä
- 22 Epilepsialääkkeitä
- 23 Ihosairauksien lääkkeitä (voiteita tai tabletteja)
- 24 Muita lääkkeitä

Kuinka monta lääkäriin määräämää lääkettä sinulla on tällä hetkellä käytössäsi? Laske mukaan säännöllisesti ja tarvittaessa käyttämäsi lääkkeet.

Tähän laitetaan 0-50 asteikolla alasetovalikko

Onko sinulla jokin sairaus, joka oikeuttaa Kelan erityiskorvaukseen lääkkeitä?

- 1 Ei
- 2 Kyllä → tästä ohjautuu erityiskorvausnumerokysymys

Edelliseen kysymyksen kyllä vastanneille avautuu: Merkitse, mitkä seuraavista erityiskorvausnumeroista on painettu Kela-korttisi taakse.

- 103
- 104
- 112
- 202
- 203
- 205
- 206
- 207
- 215
- jokin muu numero

Onko sinulla tällä hetkellä jokin lääkärin toteama tai hoitama pitkäaikaissairaus? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- 0 Ei mitään pitkäaikaissairauksia
- 1 Astma tai muu keuhkosairaus
- 2 Diabetes
- 3 Kohonnut verenpaine, verenpainetauti
- 4 Kohonnut veren kolesteroli
- 5 Sydänsairaus
- 6 Syöpä
- 7 Reuma
- 8 Muu tuki- ja liikuntaelinsairaus tai -vamma
- 9 Masennus
- 10 Muu mielenterveysongelma
- 11 Ihosairaus
- 12 Maha-suolikanavan sairaus
- 13 Kilpirauhasen vajaatoiminta tai muu kilpirauhasen sairaus
- 14 Silmäsairaus
- 15 Epilepsia
- 16 Migreeni tai muu krooninen päänsärky
- 17 Muu pitkäaikaissairaus

Kun valitsee jonkin edellä olevan pitkäaikaissairauden (1-17) avautuu JOKAISEN valitun sairauden kohdalle vastattavaksi seuraavat kaksi kysymystä (sairauden nimi tulee avautuvassa kysymyksessä näkyviin punaisella merkittyyn kohtaan).

Miten hyvin pitkäaikaissairauden hoitoon määrätyt lääkkeet ovat auttaneet?

- 1 Hyvin
- 2 Melko hyvin
- 3 Kohtalaisesti
- 4 Melko huonosti
- 5 Huonosti

Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan pitkäaikaissairauden lääkehoidosta?

- 1 Vähintään joka kolmas kuukausi
- 2 Vähintään kerran puolessa vuodessa
- 3 Kerran vuodessa

- 4 Kerran kahdessa vuodessa
- 5 Harvemmin

Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään ilman reseptiä apteekista saatavia lääkkeitä (pois lukien vitamiinit, hivenaineet ja rohdosvalmisteet)?

- 1 En
- 2 Kyllä

Kuinka usein yleensä käytät ilman reseptiä apteekista saatavia lääkkeitä (pois lukien vitamiinit, hivenaineet ja rohdosvalmisteet)?

- 1 Päivittäin
- 2 Muutaman kerran viikossa
- 3 Kerran viikossa
- 4 1–2 kertaa kuukaudessa
- 5 Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- 6 Ei koskaan

Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään vitamiini- tai hivenainevalmisteita?

- 1 En
- 2 Kyllä

Arvioi, kuinka paljon sinulla kuluu rahaa lääkärin määräämiin lääkkeisiin vuoden aikana?

- 0 En käytä lääkärin määräämiä lääkkeitä
- 1 Alle 100 €
- 2 100-299 €
- 3 300-499 €
- 4 500 € tai enemmän
- 5 En osaa sanoa

Ylittivätkö lääkekulusi viime vuonna niin sanotun lääkekaton (572 euroa) ja tästä syystä sait lisäkorvauksen sinulle määrätystä lääkkeistä?

- 1 Ei
- 2 Kyllä
- 3 En osaa sanoa

Onko sinulla ollut viimeksi kuluneen vuoden aikana taloudellisia ongelmia hankkia lääkärin määräämiä lääkkeitäsi?

- 0 En ole käyttänyt lääkärin määräämiä lääkkeitä
- 1 Ei ole ollut lainkaan ongelmia
- 2 On ollut jonkin verran ongelmia
- 3 On ollut paljon ongelmia

OSALLISTUMINEN PÄÄTÖKSENTEKOON

Seuraavat väittämät koskevat osallistumistasi lääkkeen valintaan lääkärin vastaanotolla ja apteekissa. Vastaathan jokaiseen väittämään, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkettä.

Väittämä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Haluan keskustella lääkärin kanssa hoitovaihtoehdoista.	1	2	3	4	9
Haluan keskustella lääkärin kanssa lääkkeen valinnasta.	1	2	3	4	9
Haluan päättää lääkkeen valinnasta yhdessä lääkärin kanssa.	1	2	3	4	9
Yleensä olen hieman pettynyt, jos minulla ei ole lääkereseptiä mukana, kun poistun lääkärin vastaanotolta.	1	2	3	4	9
Haluan keskustella apteekissa edullisemmista rinnakkaisvalmisteista, jos sellaisia vaihtoehtoja on tarjolla.	1	2	3	4	9

LÄÄKEHOIDON SEURANTA

Onko sinulla ajantasainen lista käyttämistäsi lääkkeistä (esim. lääkekortti)?

- 1 Ei
- 2 Kyllä

Tiedätkö, miksi lääkäri on määrännyt sinulle lääkkeitä?

- 0 Minulla ei ole käytössä reseptilääkkeitä
- 1 Tiedän kaikkien käyttämieni reseptilääkkeiden käyttötarkoitukset
- 2 Tiedän joidenkin käyttämieni reseptilääkkeiden käyttötarkoitukset
- 3 En tiedä, mutta haluaisin tietää
- 4 En tiedä, eikä minulla ole siihen tarvetta

Miten seuraat itse terveydentilaasi ja lääkehoitosi vaikutuksia?

Voit valita useita vaihtoehtoja.

- 0 En seuraa lainkaan
- 1 Laboratoriomittausten tuloksista (esim. kolesteroliarvot)
- 2 Omamittauksilla (esim. verenpaineen tai verensokerin seuranta)
- 3 Seuraamalla painoani
- 4 Aktiivisuusmittarin tai puhelimen terveyssovelluksen avulla (esim. askeleet, uni, syke)
- 5 Seuraamalla yleistä vointiani
- 6 Jollain muulla tavalla

Omakanta on kansalaisille tarkoitettu verkkopalvelu (www.kanta.fi/omakanta), johon pankkitunnuksilla tai muulla sähköisellä varmenteella sisäänkirjautumalla voi tarkastella omia ja alle 10-vuotiaan huollettavan resepti- ja terveystietoja.

Käytätkö Omakantaa resepti- ja/tai terveystietojen katseluun?

- 1 Kyllä käytän
- 2 Olen käyttänyt, mutta en aio käyttää enää
- 3 En ole koskaan käyttänyt

Toivoisitko, että Omakantaan voisi lisätä myös tiedot itsehoitolääkkeistä, ravintolisistä, luontaistuotteista ja vitamiineista?

- 1 Ei
- 2 Kyllä

Oletko koskaan jättänyt kertomatta lääkärille, että käytät jotain reseptilääkettä?
Voit valita seuraavista useita vaihtoehtoja.

- 0 En
- 1 Kyllä, koska olen unohtanut kertoa
- 2 Kyllä, koska en halunnut kertoa käyttäväni kyseistä reseptilääkettä
- 3 Kyllä, koska en nähnyt asiaa tarpeelliseksi
- 4 Kyllä, koska lääkärillä oli kiire
- 5 Kyllä, koska minulla ei ollut yhteistä kieltä lääkärin kanssa
- 6 Kyllä, koska lääkäri ei kysynyt minulta lääkkeiden käytöstä
- 7 Kyllä, koska oletan lääkärin näkevän kaikki käyttämäni lääkkeet tietokoneelta
- 8 Kyllä, joku muu syy

LÄÄKKEIDEN OSTOPAIKAT

Seuraavat väittämät koskeva lääkkeiden ostamista. Vastaathan jokaiseen väittämään, vaikka et olisi itse ostanut lääkkeitä.

Väittämä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Apteekkeja on riittävän lähellä, jotta saan lääkkeeni vaivattomasti	1	2	3	4	9
Lääkkeiden hankinta on vaikeaa vähäisten ostopaikkojen vuoksi	1	2	3	4	9
Olen usein ollut tilanteessa, jossa olisin tarvinnut lääkettä, mutta apteekki on ollut kiinni	1	2	3	4	9
Ostaisin mieluummin itsehoitolääkkeeni päivittäistavarakaupasta kuin apteekista	1	2	3	4	9
Asioisin mieluummin itse apteekissa kuin tilaisin lääkkeeni apteekin verkkopalvelusta	1	2	3	4	9
Voisin ostaa lääkkeeni apteekin verkkopalvelusta	1	2	3	4	9

MIELIPITEET LÄÄKKEISTÄ

Seuraavat väittämät koskevat yleisesti mielipiteitäsi lääkkeistä. Vastaathan kaikkiin väittämiin, vaikka et tällä hetkellä käyttäisi mitään lääkettä.

Väittämä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Ilman lääkkeitä lääkärit eivät pystyisi hoitamaan ihmisiä yhtä hyvin	1	2	3	4	9
Lääkärit määräävät liian paljon lääkkeitä	1	2	3	4	9
Lääkkeitä käyttävien ihmisten kannattaisi välillä pitää taukoa lääkkeiden käytössä	1	2	3	4	9
Suurin osa lääkkeistä aiheuttaa riippuvuutta	1	2	3	4	9
Luontaistuotteet ovat turvallisempia kuin lääkkeet	1	2	3	4	9
Lääkkeet aiheuttavat enemmän haittaa kuin hyötyä	1	2	3	4	9
Lääkkeet auttavat monia ihmisiä elämään parempaa elämää	1	2	3	4	9
Lääkkeet auttavat monia ihmisiä elämään pidempään	1	2	3	4	9
Kaikki lääkkeet ovat myrkkyyjä	1	2	3	4	9
Lääkärit luottavat lääkkeisiin liikaa	1	2	3	4	9
Jos lääkäreillä olisi enemmän aikaa potilaille, he määräisivät vähemmän lääkkeitä	1	2	3	4	9
Yleensä lääkkeiden hyödyt ovat suuremmat kuin niiden riskit	1	2	3	4	9

MIELIPITEET ITSEHOITOLÄÄKKEISTÄ

Seuraavat väittämät koskevat ilman reseptiä apteekista saatavia lääkkeitä (itsehoitolääkkeet) ja niiden käyttöön liittyviä riskejä. Vastaathan jokaiseen väittämään, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään itsehoitolääkettä.

Väittämä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Itsehoitolääkkeet ovat vaarattomia riippumatta siitä miten niitä käytetään	1	2	3	4	9
Itsehoitolääkkeet ovat vaarattomia niin kauan kuin noudatetaan ohjeita	1	2	3	4	9
Itsehoitolääkkeillä on riskinsä, vaikka noudattaisi pakkauksen ohjeita	1	2	3	4	9
Itsehoitolääkkeitä tulisi käyttää ainoastaan lääkärin, hoitajan tai apteekkihenkilöstön suosituksesta	1	2	3	4	9
Pyrin hoitamaan vaivani muuten kuin itsehoitolääkkeillä	1	2	3	4	9
Itsehoitolääkkeet ovat tehokkaita	1	2	3	4	9
Itsehoitolääkkeiden haittavaikutukset huolestuttavat minua	1	2	3	4	9

TERVEYDEN LUKUTAITO

Seuraavat väittämät koskevat tietoa, jota saat terveydestäsi ja lääkkeistäsi. Vastaathan jokaiseen väittämään, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkettä.

	Aina	Usein	Joskus	Harvoin	Ei koskaan
Kuinka usein sinulla on ongelmia ymmärtää terveydentilaasi liittyviä asioita, koska saamasi kirjallinen materiaali on vaikeaselkoista?	1	2	3	4	9
Onko sinulla tapana lukea lääkepakkauksesta löytyvä pakkausseloste ennen kuin aloitat uuden lääkityksen ensimmäistä kertaa?	1	2	3	4	9
Kuinka usein lääkepakkauksesta löytyvän pakkausselosteen ohjeita on mielestäsi vaikea ymmärtää?	1	2	3	4	9

Kuinka hyvin pystyt mielestäsi yleensä noudattamaan ohjeita, jotka on kirjoitettu lääkepakkauksen tarralappuun apteekissa, lääkärin määräämissä lääkkeissä?

- 1 Erittäin hyvin
- 2 Melko hyvin
- 3 Kohtalaisesti
- 4 Melko huonosti
- 5 Erittäin huonosti

ROKOTTEET

Seuraavat väittämät koskevat kokemuksiasi rokotteista ja rokottamisesta. Vastaathan jokaiseen väittämään, vaikka et olisi viime aikoina ottanut rokotuksia.

Väittämä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Kaikkien tulisi rokottautua kansallisen rokotusohjelman mukaisesti	1	2	3	4	9
Rokotteet ovat turvallisia	1	2	3	4	9
Rokottaminen on hyvä tapa suojautua tauteja vastaan	1	2	3	4	9
Tiedän, mitä rokotuksia minulla tulisi olla	1	2	3	4	9
Rokotussuojani on ajan tasalla	1	2	3	4	9
Minulla on tarpeeksi tietoa rokotuksilla ehkäistävistä taudeista	1	2	3	4	9
Minulla on tarpeeksi tietoa rokotteista	1	2	3	4	9
Rokottaminen on ristiriidassa ajatusmaailmani kanssa	1	2	3	4	9

LÄÄKKEET JA YMPÄRISTÖ

Seuraavat väittämät liittyvät lääkkeisiin ja ympäristöön. Vastaathan jokaiseen väittämään.

Väittämä	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Lääkkeet päätyvät ympäristöön pääasiassa ihmisten lääkkeiden käytön seurauksena	1	2	3	4	9
Lääkkeet päätyvät ympäristöön pääasiassa lääketeollisuuden jätevesistä	1	2	3	4	9
Suomen vesistöissä on mitattavissa olevia lääkeainepitoisuuksia	1	2	3	4	9
Käyttämättä jääneet ja vanhentuneet lääkkeet soveltuvat hävitettäväksi sekajätteissä	1	2	3	4	9
Lääkeainejäämät luonnossa aiheuttavat riskin ympäristölle	1	2	3	4	9
Lääkkeiden ympäristövaikutukset ovat minulle uusi ja tuntematon asia	1	2	3	4	9
Lääkkeiden ympäristövaikutuksista on liian vähän tietoa saatavilla	1	2	3	4	9
Olen huolissani lääkkeiden mahdollisista ympäristövaikutuksista	1	2	3	4	9
Lääkkeen pakkausselosteessa kerrotaan lääkkeen oikeasta hävittämistavasta	1	2	3	4	9